

03.04.2005

מועדון פריס

מהו מועדון פריס

מועדון פריס הינו פורום שבו מדינות נותנות אשראי נפגשות עם המדינה החייבת שנקלעה לקשיים בתשלומי החוב, במטרה לפרוס חוב שנבע מהלוואות או אשראי מסחרי שנערב ע"י ממשלות או גופים ממלכתיים.

הפגישה הראשונה עם מדינה חייבת נערכה בשנת 1956 כאשר ארגנטינה הסכימה לפגוש את נושיה הציבוריים בפריס. מאז, מועדון פריס או קבוצות אד-הוק של מועדון פריס הגיעו ל- 386 הסכמים הנוגעים ל- 80 מדינות חייבות.

למרות זאת, מועדון פריס נשאר גוף בלתי רשמי, ונשען על פגישות התנדבותיות של מדינות נותנות אשראי שמוכנות לעזור בפריסת חובן של מדינות מתפתחות.

למועדון פריס אין סמכות חוקית או מעמד חוקי, אולם על ההסכמים לעמוד בכמה חוקים ועקרונות.

המדינות נותנות האשראי נפגשות 10 – 11 פעמים בשנה לפגישות מו"מ או לדון ביניהן על מצב החוב החיצוני של מדינות או על עניינים מתודולוגיים שנוגעים לחוב של מדינות מתפתחות. פגישות אלו נערכות בפריס. יו"ר המועדון הינו פקיד בכיר במשרד האוצר הצרפתי. המזכירות הקבועה כוללת כ- 15 איש ממשרד האוצר הצרפתי, שעובדים באופן חלקי עבור מועדון פריס.

כל ההחלטות במועדון חייבות להתקבל פה אחד.

החברות במועדון פריס

19 החברות הקבועות הינן ממשלות שנתנו אשראי גדול לממשלות אחרות (באופן ישיר ע"י הממשלה או ע"י מוסדותיה): אוסטריה, אוסטרליה, בלגיה, קנדה, דנמרק, פינלנד, צרפת, גרמניה, אירלנד, איטליה, יפן, הולנד, נורבגיה, רוסיה, ספרד, שבדיה, שוויץ, בריטניה וארה"ב.

כמו כן, נושים ממלכתיים אחרים רשאים להשתתף בפגישות, בהתאם להסכמה של החברות הקבועות ושל המדינה בעלת החוב. המדינות שהשתתפו בנושים בחלק מהסכמי מועדון פריס הן: אבו דאבי, דרום אפריקה, ארגנטינה, ברזיל, קוריאה, ישראל, כוויית, מקסיקו, מרוקו, ניו זילנד, פורטוגל, טרינידאד וטובגו ותורכיה.

התהליך

מדינה חייבת הנקלעת לקשיים בתשלומי החוב החיצוני נפגשת למו"מ עם מועדון פריס, כאשר קיימת תכנית מתאימה הנתמכת ע"י קרן המטבע העולמית (IMF) והיא מצביעה כי המדינה אינה יכולה לעמוד בתשלומי החוב וכתוצאה מכך דרוש לה הסדר תשלומים חדש עם נושיה החיצוניים.

19 מדינות הינן חברות קבועות במועדון פריס והן עשויות להשתתף בפגישות המו"מ. נושים ממלכתיים אחרים יכולים להשתתף בפגישות, בהסכמת החברות הקבועות והמדינה החייבת. כל מדינה שהעניקה הלוואות ממשלתיות או אשראי בעירבון של הממשלה או גופים רשמיים שלה למדינה מסוימת שהגישה בקשה למועדון פריס, רשאית להשתתף בפגישה.

תוצאות המו"מ אינן הסכם חוקי בין המדינה החייבת והמדינות המעניקות לה אשראי. המדינות שמשותפות במו"מ חותמות על "Agreed Minute". הסכם זה קובע על איזה חוב יוותרו ולמשך כמה זמן. ההסכם מהווה מסגרת לממשלות החברות במועדון או החתומות על ההסכם לחתום על הסכמים בילטרליים עם המדינה החייבת. הסכמים אלו כוללים את הריבית בגין החוב, הסדר המרת חוב במסגרת של ה- *Agreed Minute*. הסכמים בילטרליים אלו הם שנותנים את התוקף ההסכם שהושג במהלך המו"מ.

במהלך המו"מ, המדינה החייבת בדרך כלל מיוצגת ע"י שר האוצר ו/או נגיד הבנק המרכזי. משקיפים מטעם מוסדות בינלאומיים, במיוחד קרן המטבע, הבנק העולמי ובנקים התפתחותיים אזוריים רלוונטיים משתתפים אף הם בפגישות. כל אחד מגופים אלו מתבקש להציג את חוות דעתו על המצב הכלכלי והפיננסי של המדינה החייבת.

סוגי ההסכמים

הסכמי מועדון פריס הינם ייחודיים, בהסכמת כל המדינות המלוות. רוב ההסכמים מתאימים במידה רבה לקטגוריות הבאות:

- תנאים קלאסיים (*Classic terms*) – הסכם סטנדרטי.
- תנאי יוסטון (*Houston terms*) – עבור מדינות בעלות חוב גבוה והכנסה נמוכה-בינונית.
- תנאי נאפולי (*Naples terms*) – עבור מדינות עניות בעלות חוב גבוה.
- תנאי קולון (*Cologne terms*) – עבור מדינות שמתאימות לתכנית (*Heavily Indebted Poor Countries*).

מדינות המתאימות לתוכנית ה-*HIPC* הן המדינות העניות ביותר. אחרי שמדינות כאלו משלימות תוכנית הכוללת שינוי כלכלי חברתי ולפעמים גם פוליטי, תהליך האורך בדרך כלל שלוש שנים, מוחל להם המועדון על חובות העבר.

התאמת התנאים נעשית על בסיס כל מקרה לגופו. אחרי ניתוח יכולת ההחזר של המדינה נלקחים בחשבון קריטריונים שונים, בייחוד הכנסה ממוצעת לנפש, היקף החוב ושירות החוב. הניתוח נעשה ע"י מזכירות המועדון, הבנק העולמי וקרן המטבע העולמית, וכן מתחשבים בהסדרי העבר של המדינה החייבת במועדון פריס.

המועדון מסדיר חובות עד יום מסוים (*Cutoff Date*). המדינה החייבת צריכה להחזיר כסדרם את כל החובות שיווצרו אחרי יום ה- *Cutoff Date*.

מידע נוסף על מועדון פריס ניתן למצוא באתר: www.clubdeparis.org

כנרת פרידמן

המחלקה הכלכלית, IFTRIC